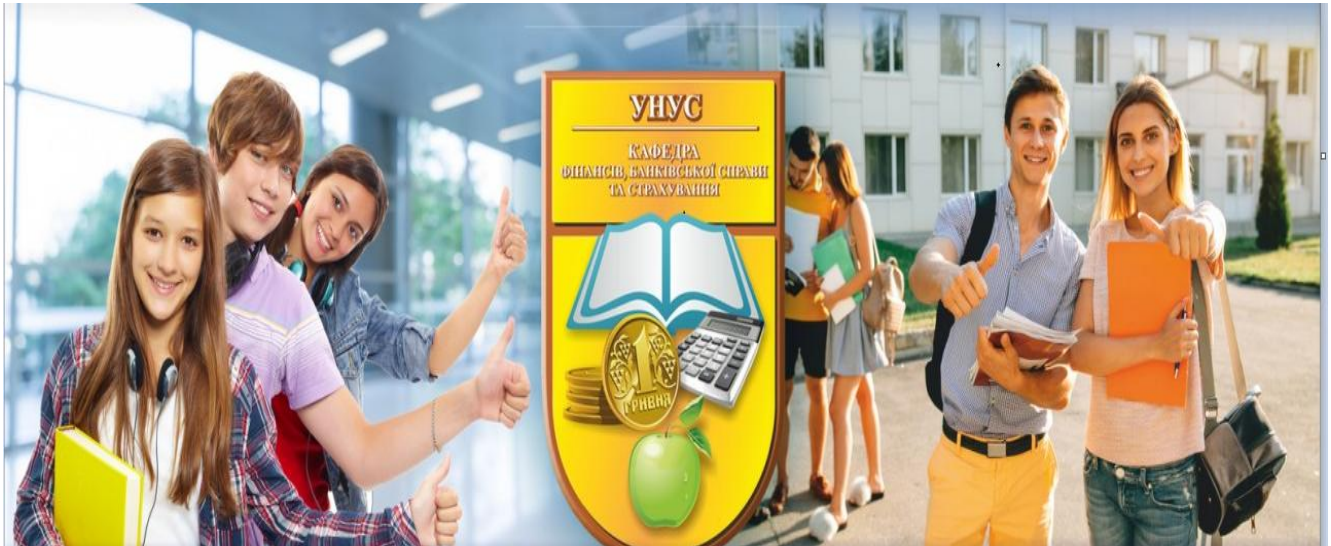

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

*«Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики
сьогодення»*

4-5 червня 2021 року

Умань 2021

***Рекомендовано до друку вченою радою факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва
(протокол № 5 від 4 березня 2021 року)***

Редакційна колегія:

Нестерчук Ю.О. – д.е.н., професор, декан факультету економіки і підприємництва; **Непочатенко О.О.** – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Мальований М.І.** – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Уманського НУС; **Прокопчук О.Т.** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Лиса Н.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Власюк С.А.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Ролінський О.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Бечко П.К.** – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Гузар Б.С.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Мельник К.М.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Барабаш Л.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Бондаренко Н.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Колотуха С.М.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Транченко О.М.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Улянич Ю.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС; **Пташник С.А.** – к.е.н., ст. викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського НУС.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення», 4-5 червня 2021р. Уманський НУС. Умань. 130 с.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Барабаш Л.В.

ВПЛИВ ПОВЕДІНКОВИХ ЧИННИКІВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 33

Уманська В.Г.

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА..... 35

Завтур А.Ю., Дмитрієва В.О., Телегань К.О.

ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНА КУЛЬТУРА СТРАХУВАННЯ..... 37

Лиса Н.В., Улянич Ю.В.

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ..... 39

СЕКЦІЯ 2. ІННОВАЦІЙНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ревуцька А.О., Батій О.О.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА..... 41

Булах І.І., Шиманська О.В.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В
УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 43

Бурляй А.П., Дерманський І.С.

ЗНАЧЕННЯ БІОМАСИ У ФОРМУВАННІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ
БЕЗПЕКИ КРАЇНИ..... 45

Гоменюк С.С.

ДОМОГОСПОДАРСТВО ЯК ВАЖЛИВИЙ СУБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ..... 47

Гузар Б.С.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В АГАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ
ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПРИВАБЛИВОСТІ..... 50

Невлад В.Ф.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ
КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ..... 53

Сергієнко Б.О.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ 55

Список використаних джерел:

1. Державна установа «Відкриті публічні фінанси». URL: <https://www.publicfinance.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2021).
2. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017—2020 роки. Розпорядження КМУ №142-р від 08.02.2017. URL :<https://www.kmu.gov.ua/npas/249797370>(дата звернення: 20.05.2021).

Барабаш Л.В., к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Уманський національний університет садівництва

ВПЛИВ ПОВЕДІНКОВИХ ЧИННИКІВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У сучасному фінансовому світі все більше уваги як вчені, так і практики приділяють не виключно економічним стимулам і причинам певних фінансово-економічних явищ, а, передусім, їх поведінковим аспектам. Останні ж стали квінтесенцією психології, соціології, культурології і безпосередньо фінансів, що, безумовно, формує нове, кардинально відмінне від усталеного, бачення ситуації у фінансовій сфері.

Податки та податкова система, як невід’ємна складова фінансової системи держави, тривалий час розглядалися виключно з позиції раціонального підходу, покликаною не лише оцінити ризики провадження оподаткування у певних умовах, а й сприяти створенню якомога чіткішого прогнозу надходжень до бюджетів на перспективу. Відтак традиційні фінанси розглядають податки як обов’язок, якому не має бути заперечень, а поведінкові звертають увагу на необхідність сплати податків виключно на умовах розуміння даного процесу та відповідності очікувань платників можливостям, що їх надає держава. При цьому важливо усвідомлювати, що перші спираються на раціональний підхід і такий же вибір платника, а другі розглядають ситуації, де рішення приймаються ірраціонально, всупереч чомусь чи під впливом певних чинників.

Нині фінансово-економічна система України страждає від значного за обсягами тіньового сектору, що значно зменшує фінансові надходження до бюджетів різних рівнів. Так, у 2020 році рівень тіньової економіки, у відсотках до ВВП, склав 31%, що на 3% вище показника 2019 року [2]. Як наслідок такого приховування доходів, за даними Рахункової палати бюджет держави недоотримав у першому півріччі 2020 року 38 млрд грн., що не дало змогу виконати заплановані видатки на 51 млрд грн. [1].

Однак в окресленій вище ситуації є не лише суто економічне пояснення, як-от низький рівень захисту прав власності, недосконалість судової системи,

корупційна складова та наявність непідконтрольних територій року [2]. Головним чинником ухилень від оподаткування є недовіра платників податків до влади та складових діючої фінансової системи, в тому числі й податкової. Зокрема, за різними оцінками у 2020 році бюджет недоотримав значну суму коштів: за рахунок прогресування «сірого імпорту» та контрабанди – 63–93 млрд грн., внаслідок виплати заробітної плати «у конвертах» – 25–74 млрд грн., функціонування офшорних схем обійшлося у 22–36 млрд грн., наявність тіньової оренди сільськогосподарських земель спровокувала недоотримання у 6–22 млрд грн., нелегальні конвертаційні центри скоротили бюджетні надходження на 12–18 млрд грн., наявність контрафакту та скруток – на 17–21 млрд грн., приховування доходів шляхом створення ФОП замість роботи за наймом – на 4–7 млрд грн., а зниження ФОП оборотів обійшлося бюджету у 2–2,5 млрд грн. [3].

Усі означені вище варіанти ухилення чи уникнення оподаткування спровоковані одним простим психологічним аспектом, притаманним кожній особистості – уникнення індивідами втрат. Саме даний психологічний аспект покладено в основу базової теорії поведінкових фінансів – теорії перспектив Деніела Канемана й Амоса Тверські [4]. Її опорною думкою є оцінка індивідом переваг і втрат від кожного фінансового рішення на підставі низки психологічних чинників.

Оцінюючи існуючі переваги та недоліки вітчизняної податкової системи, платники для себе бачать лише останні, оскільки відсутній зв'язок «держава ↔ платник», який полягає у прозорому доступі до інформації, пов'язаної зі сплатою податків і розподілом акумульованих сум, а також надміру динамічне та заангажоване податкове законодавство. Такі негативні моменти створюють психологічне несприйняття будь-яких витрат, пов'язаних з оподаткуванням, і формують у суспільстві загальну модель поведінки, де ухилення оподаткування є скоріше перевагою та нормою, аніж навпаки. Це пов'язано з тим, що держава та платник абсолютно по-різному сприймають податок: для першої це доходи, життєво необхідні для функціонування, а для других – необґрунтовані (у даному випадку) втрати, що примусово стягуються та зменшують необхідний дохід.

Відтак саме психологія платника, його суспільні переваги та вподобання, а також усталені традиції стають визначальними не лише під час індивідуальної сплати податків, а й для функціонування податкової системи держави загалом. І допоки поведінкові чинники не стануть пріоритетом провадження реформ різних рівнів, оптимізація даної фінансової сфери залишатиметься відкритим питанням.

Список використаних джерел:

1. Держбюджет недоотримав 38 млрд грн. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/08/18/664161/> (дата звернення 30.05.2021)

2. Тіньова економіка: аналітична записка. Загальні тенденції січень-вересень 2020. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki> (дата звернення 30.05.2021)

3. Уникнення оподаткування в Україні: основні джерела втрат Державного бюджету. CASE Україна. Бюджетна політика та економіка – Фіскальна політика. URL: <https://case-ukraine.com.ua/publications/uniknennya-opodatкуванняa-v-ukrayini-osnovni-dzherela-vtrat-derzhavnogo-byudzhetu/> (дата звернення 31/05/2021)

4. Kahneman, Daniel and Tversky, Amos (1979), 'Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk', 47 *Econometrica*, 263–291.

Уманська В.Г., к.е.н., доцент
доцент кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Потреба комплексної оцінки фінансового стану викликана переважно потребами інформаційного, методологічного й організаційного забезпечення обґрунтування та прийняття управлінських фінансових рішень щодо фінансування різних видів діяльності суб'єкта господарювання. Постає питання щодо узагальнення результатів дослідження окремих фінансових аспектів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства з метою формування єдиного показника як індикатора ефективності фінансового менеджменту на підприємстві, що є об'єктом дослідження. Практичне забезпечення такої потреби здійснюється проведенням зведеного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання - комплексного фінансового аналізу.

Комплексна оцінка господарської діяльності є її характеристикою, отриманою в результаті комплексного дослідження, тобто одночасного та узгодженого вивчення сукупності показників, що відображають всі аспекти господарських процесів, і що містить узагальнюючі висновки про результати діяльності виробничого об'єкта на основі виявлення якісних і кількісних відмінностей від бази порівняння (плану, нормативів, попередніх періодів, досягнень на інших аналогічних об'єктах, інших можливих варіантах розвитку) [1, с.143]

Комплексний фінансовий аналіз являє собою інструмент комплексної економічної оцінки внутрішніх і зовнішніх господарських процесів. Комплексний метод оцінки фінансового стану підприємства дає змогу виявити проблемні напрямки в діяльності підприємства, а також дає змогу досліджувати причини, що слугували їх виникненню, що є перевагою даного

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ
КОНФЕРЕНЦІЇ «РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ СИСТЕМ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ», 4-5 ЧЕРВНЯ 2021 РОКУ

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення», 4-5 червня
2021р. Уманський НУС. Умань. 130 с.*

Технічний редактор, художнє оформлення і комп'ютерна верстка Ю.В. Улянич